

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se reușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Nimeri singuratici a 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiun.

Nimeri singuratici a 20 bani se vând la librăria G. Carjan, Ploiești.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Dreyfus.

(S). O parte însemnată a populației franceze s'a revoltat pentru faptul, că un om, un militar, a fost judecat pe nedrept (!) la o pedeapsă aspră, egală aproape cu moartea. Numele acestui om e Dreyfus și crima ce i-se atribuie era *tradare de patrie*. Patru ani a stat omul, — lipsit acum de rangul militar, — deportat pe o insulă sterilă, departe de familia sa și izolat cu deservire de lume. Ear' după patru ani, cei-ce se intereseau de soarta lui și de cauza lui, au isbit să provoace cassarea sentinței de condamnare și supunerea acestei afaceri unei noue aprecieri judecătorești.

Tochmai acum decurge noua peritracare în fața tribunalului militar din Rennes, și se poate zice, că întreaga lume așteaptă cu nerăbdare noua sentință. Două partide mari s'au format, nu numai în Franța, ci și dincolo de frontierele Franței, una care dorește achitare, alta care dorește și cere noua condamnare a căpitanului Dreyfus. O agitație nespășă domnește deci în lumea întreagă, pentru — un singur om.

Și cine a pus la cale această agitație? Presa! Deși vorba era și este de o afacere pur internă a statului francez, care va avea și el o justiție, în care poate să-și pună ori-și-cine încrederea, presa europeană s'a ținut chemată totuși se mătore în fața ușei statului francez, cu o tenacitate și perseverență deamă de o cauză mai bună. Pentru-că în cele din urmă un om e numai un om; și de câte-ori nu s'a întâmplat lucruri analoage, că oameni nevinovați au fost judecați pe nedrept, și au fost chiar executați, fără să se facă multă gălgăie în jurul nedreptății ce li-s'a făcut.

Prin aceasta nu vom să zicem, că aprobăm o eventuală condamnare nouă a căpitanului Dreyfus, făcută în lipsă de dovezi. Din contră. Dacă nu sunt dovezi suficiente pentru vinovăția lui Dreyfus, justiția franceză achiteze-l; pentru-că mai bine să rămână omul nepepedisit, chiar vinovat fiind, decât să fie condamnat pe nedrept.

Terminarea procesului Dreyfus nu ne preocupă de altcum de loc. Cum am zis, justiția franceză, care a servit de model atator state, va fi și ea atât de bine dezvoltată și atât de bine organizată, ca să nu țină alta în vedere decât dreptul și dreptatea la croirea sentințelor judecătorești.

Ceea-ce ne preocupă pe noi este însă purtarea presei europene, care a făcut din afacerea Dreyfus o afacere murdară, o afacere de geschäft, și din interese mărgave a înscenat agitația puternică în favorul căpitanului acusat. Nu sentimentul de drept, nu lupta pentru dreptate a făcut pe cei dela gazetele jidovești și jidovite din Europa civilizată să lupte pentru revisuirea procesului Dreyfus, ci *bani* sindicatului, capitalele alianței israelite, cari le-au fost puse la dispoziție. Și aceasta dovedește, că presa europeană, apucată pe mâni jidovești, a dat pe calea depravării, a trecut dela ideal la prea realul dor de câștig, pe cale neonestă.

Dacă presa aceasta europeană ar fi făcut aceea ce a făcut în chestia Dreyfus, din curat sentiment de drept, din dorul de a câștiga satisfacție pe seama dreptății violate, ar trebui să ne aplecăm în fața ei și să preamărim epoca, care i-a dat naștere. Dar' când știm și vedem, că tot ce face, e un joc comercial, înscenat cu multă istețime, — cu scârbă trebuie să ne întoarcem față dela ea, și să deplângem zilele în cari ea se poate desvolta atât de bine în murdară, — neîmpedecată de nimenea.

Căci aceeași presă europeană, care se frământă atât de mult ca să țină spiritele în agitație pentru un singur om: nu are, de multe-ori, nici un cuvânt de reprobație, când vede și știe că popoare întregi, compuse din milioane de oameni

singuratici, sunt condamnate la pierire și li-s'a pus secura la trunchiul lor național.

Pentru noi, d. e. popor atât de asuprit și atât de nedreptățit, presa europeană nu s'ar sbuciuma nici pe a milia parte cum o face acum pentru căpitanul Dreyfus, chiar de ar ști, că întregul nostru neam ar fi executat ca mâne. Și noi neam doar mai mult decât un Dreyfus. Și pentru-ce? Pentru-că noi n'avem syndicate, n'avem capitale, n'avem alianțe, n'avem protectori cari să pună la cale gălgăia și se — o plătească bine.

Revolta unei prea însemnate părți a presei, în chestia Dreyfus, nu e dictată deci de sentimentul de drept și dreptate, ci de interese particulare, cari trebuie să ne facă să privim cu scârbă la cele-ce se petrec în jurul chestiei Dreyfus, chiar și atunci, când am fi pe deplin convinși că Dreyfus e nevinovat.

Sibiu, 19 Aug. n.

ÎNTÂLNIREA ÎMPERAȚI-LOR. Se scrie din Petersburg, că pe la începutul lui Octomvrie împăratul Wilhelm și Monarhul nostru vor avea întâlnire cu *Tarul Rusiei* în Kiornen, cu care *ocasiune se vor aranja acolo mari festivități și o vândtoare mare, în onoarea ilustrilor oaspeți.*

Aniversarea nașterii Monarhului s'a sărbătorit ieri pretutindenea în țară cu solemnitatea obiceiului. Revista trupelor a ținut-o în Viena moștenitorul de tron Ferdinand, ear' în Budapesta comandantul corpului de armată, principele Lobkovicz.

Dela curtea română. Suvranii români vor pleca Joi, 24 August, în străinătate și vor sta trei săptămâni la Ragaz, câteva zile la Sigmaringen și trei săptămâni la Abbazia. Pe la sfârșitul lunii Septemvrie M. M. L. L. se vor întoarce în România și vor lua reședința în București.

Astăzi se ține la Sinaia ultimul consiliu de miniștri, presădat de M. Sa Regele Carol.

DELEGAȚIUNILE. Guvernul maghiar a declarat, că nu poate recunoaște de legală prelungirea mandatului delegaților aleși din partea Austriei în anul trecut și la convocarea delegațiilor pe baza aceasta nu poate să-și dea consentimentul.

Procese de presă. Guvernul erei nouă a luat la goană pe bieții socialiști. Organul lor de publicitate, numit „Népszava” are sesesprezece procese de presă, intente pentru agitație. Procuratura confiscă numerele rind pe rind din această gazetă, care e silită apoi să facă ediție nouă, cu oglini. Vorba e însă, că dacă se confiscă numerele cu articolele agitatorice, de ce se mai face proces de presă gazetelor?

SZÉLL E BOLNAV! Oficioasele și semi-oficioasele ne spun, că prim-ministrul maghiar Széll s'a bolnăvit și n'a putut veni la Budapesta să facă pe stăpânul casei la sărbătorile de ieri. A trebuit să-l înlocuiască ministrul de finanțe, Lukács, ca cel mai vechiu în rang. Asta n'ar fi spre nici o supărare; dar' supărarea e, că dl Széll era așteptat cu insistență la Viena, unde însă în urma morbului n'a putut și nu poate să meargă. Nu cumva tocmai de aceea s'a bolnăvit?

La Ischl. Prim-ministrul austriac, contele Thun a plecat ieri la Ischl, ca să facă raport Monarhului despre situația încurcată din Austria. Se fac diferite combinațiuni. Unele sînt de cuprinsul, că Thun va comunica Monarhului, că nu e în stare să ese din impasul în care se află și că își va da demisiunea; altele eară merg într'acolo, că prim-ministrul austriac va cere încuviințarea domnitorului pentru planul său secret, menit să saneze radical răul de care suferă Austria.

Procesul nostru.

Astăzi, 19 August, s'a prezentat redactorul nostru responsabil, dl Andreiu Baltes în fața judeului de instrucție dela tribunalul regesc din loc, pentru a fi ascultat în noul proces de presă, intentat foilor noastre „Tribuna” și „Foia Poporului”. Învinuiri este o corespondență trimisă nouă din Almașul-mare, și publicată în numărul 257 din anul trecut al „Tribunei” și în numărul 49 al „Foii Poporului”, tot din anul trecut.

Procesul e intentat din partea notarului cercual, dl Nicolae Crucin, care se simte ofensat prin unele expresii cuprinse în corespondența numită, în care i-se atribuie o purtare incorectă la alegerile pentru reprezentanța comitatensă, efectuată în comitatul Cojocnei. Dl Baltes a luat asupra sa responsabilitatea pentru corespondența incriminată, din motivul că de numele corespondentului nu-și mai aduce aminte, ear' manuscrisul nu-l mai posedă.

Protecția.

„Budapesti Hirlap” e scandalizat de proporțiile ce le ia protecția în Ungaria și se îngrozește de urmările triste ce le va avea, pentru-că va șterge cu deservire din inima oamenilor sentimentul de independență și de moralitate. Tot ce au învățat oamenii în Ungaria în cei din urmă treizeci de ani este cersitoria de posturi și de protecție, înuncherea în fața celor mari și puternici, vânătoarea după slujbe. Atât de mare e protecția în Ungaria, încât miniștrii au trebuit să dea ordonanțe, ca nimenia dintre funcționari să nu îndrăznească a mai cere înaintarea în post prin protecție, căci în acest cas nu va fi avansat, nici atunci când de altcum merită să fie avansat. Numita foaie scoate apoi din „protecție” două rele, întâiu: că oameni nedemni ajung în posturi importante, cari nu pot să satisfacă datorințelor legate de ele, și al doilea, că prin aceasta se demoralizează și cei buni, pentru-că văzând înaintarea celor răi prin protecție, își pierd sentimentul de conștiințositate, pofta de muncă și sentimentul de datorință. „Bud. Hirlap” propune apoi înființarea unei ligi, pentru nimicirea protecției. Zău, mai bună treabă ar face patrioții decât cu — maghiarisarea.

Șovinism.

Gazetele maghiare sînt pară și foc că primarul din Neoplanta a bine-ventat pe noul episcop sârbesc de acolo, cu ocaziunea instalării sale, în limba sârbescă. S'au revoltat și „patrioții” din reprezentanța comunală a orașului numit și au cerut imediată convocare a unei ședințe extraordinare pentru a trage la răspundere pe primarul abusiv, care desconsideră în mod atât de brusc limba statului. Li-s'a împlinit dorința și în ședința preotul catolic din Neoplanta a făcut propunerea, ca pe viitor lucrul să nu se mai întempele, și primarul să fie obligat să respecte limba statului și să-și țină vorbirele de binevedere, roșite în numele orașului, în frumoasa și sonoră limbă ungurească. Abia a putut ajunge primarul la vorbă, ca să le explice patrioților, că nu din demonstrație a vorbit sârbeste, ci din simplul motiv că nu știe altă limbă. Patrioții au căscat gurile și au luat răspunsul primarului la cunoștință.

„Înfrățirea”

Foia dela Arad publică următoarele: „Despre toastul dlui Mangra, „Alkotmány” dela 15 August scrie următoarele: Foia intitulată „Tribuna Poporului” publică din cuvânt în cuvânt vorbirea dela Arad a lui Vasile Mangra, și din acest text românesc reese, că Mangra nici un cuvânt n'a spus din ceea-ce-i atribuiau foile maghiare liberale; Vasile Mangra a sărbătorit pe episcopul Goldis, ca acela, prin a cărui alegere Români au secerat învingere, dar' nici un singur cuvânt n'a reflectat la vorbirea de cortășire a conelui Tisza.

Bată, nu există acea vulpă vicelană, decât care n'ar fi vulpă și mai vicelană. În Arad contele Tisza a voit cu violență să câștige pe Români pentru politica țiszaistă și după el imediat se ridică un conducător daco-român și, nesocotind cu totul speech-ul conelui Tisza, într'un chip sec declară, că nu Maghiarii, ci Români au triumfat prin alegerea lui Goldis!

Bine, bine. Așa scrie „Alkotmány”. Dar' ce zice părintele Mangra? Care e toastul seu cel adevărat: cel din „Tribuna Poporului”, sau cel din foile maghiare? Sîntem siguri, că părintele Mangra nu va răspunde, pentru-că nu poate să răspundă, căci răspunsul său se teme că se încurcă!

Beția dela Arad.

Nici nu ne putem închipui bărbat maghiar de stat, care și-ar pune ambia în satisfacerea așă numitelor pretențiuni juste ale Românilor. Căci satisfacerea acestor pretențiuni, ar fi egală cu zdrobirea temelțiilor statului maghiar. (v. „Egyetértés” 14 Iul. c.)

II.

Așadar Tisza a vorbit, ca ori-ce șonist maghiar, declarând trei lucruri, unul mai brutal și mai ofensator pentru Români decât celalt, și anume: a) că Români n'au dreptate când pretind că au fost și sînt asupriți de Maghiari; b) că misiunea istorică a Maghiarilor este „nșuina de unificare”, adică maghiarisarea; și c) că Românilor, dacă vor să trăiască, nu le rămâne decât, imitând pe Goldis, să se arunce în brațele Maghiarilor, adică să renunțe de bunăvoie la viața lor națională, spre a fi și... „buni Români” și totodată credincioși cetățeni ai patriei; așa cum o înțeleg Ungurii. Astfel, toastul lui Tisza este cea mai nerușinată desfidere la adresa Românilor, pe cari i-a crezut destul de prosti, ca să le poată vorbi cum le-a vorbit.

Probă că avem dreptate, este, că întreagă presa maghiară dă același trist înțeles, ca și noi, toastului unguresc dela Arad.

Așa „Magyar Hirlap” reduce toastul lui Tisza la următoarele: „Maghiarii țin cont de Români, că nu vreau să le nimicească nici limba, nici datinile, căla vreme Români vor recunoaște supremația maghiară și vor fi adieși ai ideii de stat maghiar.” (v. „Trib.” 163). Cu alte cuvinte, Maghiarii respectă limba și datinile Românilor, cu o singură condiție, să renunțe singuri la ele!

„Budapesti Napló” arată că contele Tisza n'a spus nimic nou, căci politica sânețoasă maghiară totdeauna a fost condusă de aceste vederi. „Dacă Români zic, că ei tocmai numai o astfel de declarație au așteptat și că acum vor desarma de bunăvoie, noi vom fi cei din urmă cari să ne certăm cu ei.” (v. „Trib.” 164). Adică prima și ultima condiție a înfrățirii maghiaro-române este capitularea și deci maghiarisarea Românilor.

Ear' „Pester Lloyd”, perfid ca întotdeauna, deși n'are nimic contra împăcării Românilor cu Maghiarii, adăugă, că „poporul maghiar poate învinge și poate suporta și dușmăniile și supărarea nemotivată a Românilor (v. id. ib.). Deci, numai Români sînt așăși la Maghiari, cu cari trebuie să se contopească naționalicește, dacă nu vor să fie înghițiți de Slavi. Amenințarea cu slavismul este o curată gogorită, în care nu mai cred nici copii. Cu toate-că n'avem nici un motiv de a simpatiza cu Slavi, dar' când ar fi să alegem între Slavi și Unguri, spre a ne salva viața, de sigur că nu i'am preferi pe acestia.

„Budapesti Hirlap” vorbind de toastele dela Arad, zice că o abatere dela actuala politică maghiară este imposibilă. „Politica naționalităților a fost greșită. E deci datoria politicianilor naționalităților să desarmeze (v. „Trib.” 161). Inghite-o părinte Mangra!

Ear' „Pesti Hirlap”, organul Tiszaștilor, după-ceia cu drept cuvânt, peste picior pe înflăcărații toastanți, Popea-Mangra, constată că politica maghiară totdeauna a fost condusă de principiile exprimate de Tisza în toastul seu. Dar' afirmă și următoarele stupidități, pe cari nu le putem trece cu vederea, și anume:

a) „Românilor, căderea noastră, le-ar fi moarte națională”. Auziți, căderea stăpânirii ungurești ar fi moarte noastră națională, de aci trebuința, că Popea și Mangra să susțină această stăpânire, ca să putem trăi naționalicește! b) „Dar', în lipsa noastră, România și naționalitatea română ar fi stearsă de pe fața pământului”. Va să zică, nu numai Români din Ardeal și Ungaria își datoresc viața lor națională politicii de maghiarisare, dar' însăși România

are de a-și mulțumi existența marelui națiuni maghiare! Ear' dacă Români au existat și înainte de Maghiari, aceasta pentru-că nu veniseră încă ei ca să le garanteze existența maghiarisându-i. Aceasta nu mai e fanfaronadă, ci pur și simplu nebulne; c) „Dacă Români voese să figureze numai ca naționalitate, nșuina aceasta a lor nu ar da de pedeți în Ungaria. Naționalitatea e o ființă culturală, nu politică, ear' răspândirea culturii române e liberă, nu i-se pun pedeți. Așa? Dar' introducerea limbii maghiare în toate școalele confessionale, fără-că Români să tragă ceva folos în viața publică din învățarea forțată a acestei limbi? Dar' stătuirea școalelor nemaghiare? Dar' Kiședovurile? Dar' nerespectarea legii pentru egala îndreptățire, care impune statului să ridice școale secundare și superioare nemaghiare în ținuturile locuite în majoritate de nemaghiari? Dar' legea de presă deosebită pentru nemaghiari? Dar' interzicerea comunității noastre culturale cu România, de unde nici o carte și nici un ziar nu poate trece granița? Toate acestea și multe altele dovedesc, că dezvoltarea culturală a Românilor e liberă în Ungaria! d) „Pacifica cucerire a Ardealului e condiția fundamentală a rezolvării chestiunii naționaliste”, — pe românește: maghiarisarea Ardealului, — eată felul cum înțelege organul clocii lui Tisza Pista înfrățirea Maghiarilor cu Români.

Și un asemenea toast archivovnist a putut mistifica până și pe un bărbat cu trecutul episcopului Popea — fără să mai vorbim și de părintele Mangra, care-l deprins cu ridicolul!

În adevăr, episcopul Popea, încântat de cuvintele lui Tisza își ridică paharul pentru domnul contele Tisza, pentru ideile umanitare și patriotice, ce a dezvoltat (v. „Tr.” 162). Pentru Dumnezeu!

Fac apel la cel mai elementar bun simț al cetitorului treaz și desinteresat, să recetească toastul lui Tisza și să-mi arete o singură idee umanitară în tot cuprinsul lui. Ah! ideea patriotice, dar' sunt destule. Dar' autorul Memoriorilor lui Saguna, care a suferit și dinul destule și destul a luptat contra ideilor și firei maghiare, trebuie să știe, că noțiunile umanitare și patriotice, sînt cu totul opuse în mintea Ungurului. Aceste două cuvinte, pe cari episcopul Popea le pune în legătură, după concepția maghiară, se exclud reciproc. Când Maghiarul cere naționalităților să fie patriotice, le pretinde în același timp să renunțe la toate drepturile lor, sau, după „Magyar Hirlap”, să recunoască supremația maghiară și să fie adieși ai ideii de stat maghiar, ceea-ce credem, e tot una.

Ce să mai zicem de insanitățile ceteritorului Mangra, care, dându-se de apostol, declară că dinul cu prietenii sei, alegând de episcop pe Goldis, s'au lăpădat de prejudeciile societății, adică de reputația ce avea Goldis în opinia publică română, fără să se gîndească că această faimoasă reputație i-a creat-o, în mare parte, tot dinul cu actualii sei tovarăși, în vechia „Tribună”. Ear' următorul nerușinat apel la grația guvernului maghiar, dovedește că părintele Mangra, din punct de vedere moral, nu este într'u nimic mai pe sus de Iuda trădătorul: „Prin acțiunea și procedarea noastră resolută, am dat pildă, de ceea-ce factorii chemați ai vieții publice de stat trebuie să facă și ei din partea lor, pentru a se stabili buna înțelegere și încrederea reciprocă între popoare. — Cu alte cuvinte Mangra zice guvernului maghiar: Noi am ales de Episcop, contra opiniei publice române și a intereselor bisericei noastre, pe candidatul guvernului. Acesta e dator, la rîndul seu, să ne răspundă, asigurându-l că îi vom pune la dispoziție națiunea română, să facă ceea-ce-i vrea cu ea.

Și când te gîndești că omul acesta a dus, până mai ieri, o luptă turbată contra Ungurilor, a contribuit la alianța naționalităților, a căutat, la toate ocaziile, să se dea de agitatator mai teribil ca păr. Lucaciu, ear' astăzi trage cu baretele peste trecutul și convingerile sale, întinzînd de bunăvoie mîna Maghiarilor, cari nu numai nu s'au schimbat, dar' au devenit și mai cruzi cu Români. Și toată această comedie o joacă părintele Mangra, în calitate sa de protins reprezentant al nenorocitului țeran român, din a cărui sudoare trăește și pe care, în schimb, crede că are dreptul să-l ducă la spânzurațoare.

Dacă musturarea propriei sale conștiințe nu-i ajunge, noi credem că, pentru păcatele părintelui Mangra, nici soarta sfîntului Stefan n'ar fi prea mult.

T. Raica,
profesor gimn.

Revistă externă.

Din Franța.

Procesul Dreyfus. — Declarații din afară. — Guérin și soții.

Joi, în 17 l. c. s'a continuat ascultarea generalului Rogel, care a fost agravat pentru acuzat. El zice, că Dreyfus e inteligent, dar de caracter slab și susține, ceea ce a afirmat și mai înainte, că Dreyfus a făcut pași, ca să afle informații despre mobilizare. Au urmat apoi depuneri ale lui Bertulus, jude investigator și a lui Picquart, cari sunt favorabile acuzatului. Interogatoriul cu acest din urmă s'a continuat și Vineri.

Privitor la afirmarea lui Mercier, că la 1895 Franța stătea în fața unui război cu Germania din pricina chestiei Dreyfus, ziarul de odinioară al lui Bismarck, „Hamburger Nachrichten”, într-un articol publicat în fruntea foii, neagă adevărul acestei afirmări. Ziarul susține de nou, că între Dreyfus și autoritățile germane n'a fost nici o atingere și astfel nu poate fi vorba, că s'ar fi furat dela ambasada Germaniei scripte, cari i'ar fi fost date de Dreyfus.

Folosească-se chestia pentru orice agitații în Franța — încheie „H. Nachrichten” — noi nu suntem părtași la ea și ne mărginim a petrece cursul lucrurilor cu trezvie, cu ochi deschiși.

Tot Mercier s'a provocat la o scrisoare a generalului Schneider, atașat militar austro-ung. în Paris. Scrisoarea are datul: 30 Nov. 1897 și în ea Schneider scrie, că Dreyfus stă în conexiune cu agenturile germane secrete din Strassburg și Bruxelles.

Cavalierele și Rogel asemenea au făcut amintire despre această scrisoare, ear „Figaro” a publicat-o în numărul său dela 16 l. c.

Generalul Schneider prin o depeșă adresată din Ems, în 17 l. c. lui „Figaro”, declară scrisoarea aceasta de un falsificat.

O depeșă din Köln anunță, că generalul Schneider a făcut desmințirea cu știrea și aprobarea guvernului comun austro-ungar.

„Figaro” a trimis depeșă de desmințire președintelui tribunalului din Rennes și astfel se crede, că Mercier și Rogel vor fi ascultați de nou asupra pretenției scrisori a lui Schneider.

Guérin cu soții sei stă în casă sa, fără-ca poliția să-l poată aresta. Deputatul Lastes i'a cercetat și a raportat prim-ministrului Waldeck-Rousseau, că Guérin și soții lui sunt rezoluți a se opune până în capăt. Guérin o confirmă această în o proclamație. Adresată Parisienilor și în care face cunoscut, că o grupă de bărbați antisemiți sunt gata să moară pentru apărarea libertății personale și libertatea de păreri față de un guvern, care numai ordinele jidovimei cosmopolite le împlinesc.

Se zice, că poliția are de gând să străbată cu forța în casă, care acum e pază de garda republicană.

Alianța statelor americane.

E pusă la cale încheierea unei alianțe între statele din America-de-sud. Scopul alianței este a reforma politica vamală a statelor, a reduce armatele teritoriale și în schimb a mări puterea marinei, ca să se poată face apărare cu succes față de eventuale atacuri externe. Mai mult au lucrat în interesul alianței generalul Roca, președintele republicii Argentina și Mansell Campos Salles, președintele Brasilei.

„Times” are știre din Buenos-Ayres, că Brasilia, Argentina și Chile au încheiat o convenție, în sensul căreia diferențele dintre ele se se aplaneze prin un juriu ales și toate trei își reduc armatele și bugetul militar.

Talienvan — port liber.

Prin un ucaz al Țarului, adresat ministrului de finanțe al Rusiei, portul chinez Talienvan, cedat Rusiei, se declară de port liber pentru vapoarele de comerț ale tuturor popoarelor, făcând cunoscut totodată, că în apropierea portului se va edifica un nou oraș, cu numele Dalnij.

Transvaal și Anglia.

Între statul Transvaal, din Africa-sudică și Anglia tot mai mari neînțelegeri se ivesc, așa că poate să izbucnească un război între ele. Anglia concentrează trupe în Africa-sudică și Burii asemenea se pregătesc. Din Pretoria se anunță, că acolo se vorbește despre urmările unui eventual război.

Maghiarisarea.

Un cutare Dr. Mahler Miksa, profesor la gimnaziul de stat din Elisabetopol, își expune vederile asupra maghiarisării statului ungar, într-un studiu publicat în raportul anual al gimnaziului la care funcționează, în următorul chip:

„Până-când administrația, pregătirea de învățători și preoți, instrucțiunea populară și medie, nu va fi statificată, până-când „kisdodovurile” (asilele de copii) nu se introduc în viață, până atunci și ici și colo se pot câștiga lauri, dar liniște internă perpetuă în țară, nu! Pe lângă administrație de stat, oficialul denumit poate pași mai energie față cu cea mai mică mișcare națională; la administrația de stat se va purta de bună-seamă grijă de aceea, ca și dela cel din urmă boacter de stat să se pretindă, ca cerință, ce nu se poate trece, să știe limba maghiară! Dacă țărânul reformat din Balmazújváros își trimite copilul în școala nemțească, ca să poată ajunge în armata comună corporală, atunci Slovaci din Nitra și S.-St.-Mărtin, Sărbii din com. Torontal și Timiș, Valahii din com. Făgărașului și Hunedoreni, Sasii din com. Brașov și Sibiu, își va trimite cu atât mai virtuos fiul în școala ungurească, ca să poată fi jurat, ori primar în satul seu, ceea ce la familiile de popor simplu și așa e cea mai înaltă dorință, ce o pot avea! Și îl va întări încă în această hotărâre a sa învățătorul și preotul crescut în seminar de stat, când aceste instituturi vor fi așezate în orașe neoage maghiare, ear nu ca acum, mai ales în jurinți cu naționalități!”

Au n'ar fi doară din punct de vedere al statului național maghiar mai cu scop, dacă toate institutiile pregătitoare de învățători și preoți, precum și școlile medii, ar fi așezate exclusiv în orașe maghiare, așa ca fiecare părinte, care are dorință a-și face din fiul seu învățător, profesor, preot, inginer, medic, farmacist sau avocat, să fie silit a-l trimite pe acela departe de mediul străin, în care s'a deprins, a-l trimite în astfel de oraș, unde numai sunet maghiar s'îi atingă urechia, numai gândire maghiară s'îi treacă prin creier, numai simțire maghiară s'îi umple inima, unde se se deprindă cu modul de traiu maghiar, cu fel de gândire maghiar, cu însușiri sufletești maghiare, cu sinceritate, onestitate, caracter, maritimism, toleranță, și mai presus de toate cu iubirea de patrie!

Maghiarisarea poporului e întocmai ca înălțirea aerului, și una și alta dinjor trebuie să pornească. Până atunci, până-când chiar și cel mai mic sat nemaghiar nu va avea „kisdodov-ul” seu maghiar și școala sa populară maghiară; până-când există preparanțiile și școlile medii (gimnaziile și realele) cu limbă de propunere străină; până-când în orașe de limbă străină se dau

diplome și testimonii de maturitate; până-când în această largă patrie nu va fi pîntruns fiecare, dar fiecare membru al societății culte, al clasei inteligente, de sentimentul sublim, ferocilor al iubirii de patrie maghiară: — până atunci puțin rezultat putem arăta întru realizarea ideii de stat unitar național maghiar, până atunci cu puțin succes interpelăm, perorăm și bem pentru patrie: Slovaci se va însuși pentru unitatea slavă; Sărbii se va ruga pentru unirea cu frații sei de o viață; Românii va trage cu ochiul peste Carpați, și Sasii va ofta după cultura germană, — și dacă nu tocmii toți, dar în marea lor majoritate!

Ținuturilor naționalităților să le dăm dar cât mai curând „kisdodov” maghiare și școale populare maghiare, ear orașelor maghiare preparanții și școale medii cu internate! Poporul să vorbească ungurește, ear conducătorii lui să simtă ungurește! Și atunci — Ungaria nu a fost, ci va fi!

Așa e că e teribil dl Mahler? Oare la ce post aspirează?

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Betlean, 17 August n. — Azi în 17 l. c. contele Bethlean Bálint și-a ținut vorbirea-program, ca candidat de deputat al cercului Betlean, în Betlean. Dintre Românii din acest cerc electoral n'au luat parte decât primarii, notarii și câțiva preoți. Eu m'am rușinat când i'am văzut îndesuindu-se printre păpușarii, olarii și ceilalți asemenea alegători. Numele nu li-l spui până în 21 l. c. când va fi — alegerea. Dacă și atunci fi voiți vedea înșirați la tocană, am se-i spun la lume.

Ionel.

ASTRA.

Concurs.

Dela „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, conform concluderii nr. 184 din 3 August a. c., cu începutul anului școlar 1899 — 1900 sunt de conferit următoarele stipendii:

I. Un stipendiu de 50 fl. pe an din fundațiunea „Dobăcea”, destinat pentru un gimnastist născut în fostul comitat al Dobăciei.

II. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundațiunea „I. Roman”, destinat pentru studenți de gimnaziu ori școale reale.

III. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundațiunea „Marinovici”, pentru studenți de gimnaziu ori școală reală.

Cereri pentru aceste stipendii au să se înainteze comitetului central al „Asociațiunei” în Sibiu (strada Morei nr. 8) până la 5 Septembrie st. n. a. c., prevăzute cu următoarele documente:

- a) atestat de botez;
- b) testimoniu școlar pe anul 1898/99;
- c) atestat de pauperitate.

Cererile intrate după termen nu se vor considera.

Din sedința comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” ținută în Sibiu, la 3 August 1899.

Soluțiu.

Dr. Beu,

secret. II.

Cronica zilei.

Sibiu, 19 Aug. n.

Memento. 19 August: Desvélirea monumentului Teutsch în Sibiu. — Teatrul și petrecere în Brad.

20 August: „Astra”, desp. XXIX. (Mediaș), adun. gen. în Mediaș. — Petrecere în Alba-Iulia. — Petrecere pop. și produc. teatrală în Micești (Kisfalud). — Concert în Dobra.

22 August: Terminul de concurs pentru primire în alumneul din Timișoara.

24 August: Terminul de înștiințări pentru participare la adunarea „Astrii” în Deva.

27 August: Petrecerea inteligenței rom. în Mureș-Ludoș. — Petrecere în Săn-Mihail (Iângă Turda).

27-28 August: Adun. generală a „Astrii” în Deva.

Monumentul Teutsch. Astăzi s'a făcut în Sibiu desvélirea monumentului decedatului episcop al Sașilor Dr. G. D. Teutsch. Regretăm că nu putem da raport amănunțit despre decurgerea festivităților legate de acest act, din motivul, că frații Sași ne-au desconsiderat cu desvélire și nu ne-au onorat nici cu invitate, nici cu bilete de intrare la aceste sărbări — familiare.

Din Sebeșel, lângă Mureș, ni se scrie, că pe teritoriul acelei comune s'a descoperit o bogată mină de cărbuni. Meritul este al inginerului de montanistică, dl Piszl, și al oficialului de postă, dl Auzeki, cari de trei ani fac săpături prin acele părți și cum se vede cu bun succes. Poporațiunea e plină de bucurie, pentru-că vede deschizându-i-se un nou izvor de câștig.

Partidul poporal și naționalitățile. „Alkotmány” dela 18 August spune, după o foaie ungurească din Cluj, că agentul socialist Schwarz Miksa voind să câștige pe agitarii valahi pentru propagandă socialistă, a încercat a se pune cu ei în corespondență, dar n' a i-a succes. Mai spune, că acest Schwarz Miksa avea de gând să înființeze în Cluj o foaie română socialistă. Că aceste gugușmăni ale „foii” din Cluj nu merita atențiune, este de sine înțeles. „Alkotmány” însă comentează știrea zicând că de oare-ce Schwarz e Jidan, foile liberae nu-l acuză de trădare de patrie, fiindcă pactează cu naționalitățile, pe când în contra partidului poporal îndată sunt gata cu această acuză, „deși partidul poporal nu caută pactarea cu naționalitățile, ci le respinge când se apropie de el, dacă sunt contrare patriei.”

Întimpinare. Ni-se trimite următoarea întimpinare, pe care o dăm întocmai:

Onorată Redacțiune! Cu provocare la notiță „Astra la Oradea-mare”, publicată în nr. 169 al „Tribunei”, vă rugăm a da loc următoarelor deslușiri:

Nu este adevărat, că un vrednic avocat român din Oradea-mare, dar nici altcineva, s'ar fi adresat către comitetul central al „Asociațiunei” cu propunerea, ca să se înființeze un despărțământ în acel oraș, în urmare comitetul central nici nu a putut rămâne rece și nepăsător față de o astfel de propunere. Peste tot comitetul central a primit cu bucurie și a pertractat astfel de propuneri totdeauna cu posibilă grabă, dovadă înființarea despărțământului „Hida-Huedin”. În legătură vă rugăm, ca pe viitor să nu mai publicați astfel de știri, cari sunt potrivite numai a mina apa pe moara acelor, cari stau nepăsători departe de societățile noastre culturale. Biroul „Asociațiunei” e foarte aproape și dă bucurii informațiunile

de lipsă. Primiți asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. Sibiu, în 17 August 1899. Biroul „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.”

Din partea noastră declarăm următoarele: „Antdun”, că e rindul la corespondentul nostru să dovedească afirmarea făcută, că un vrednic avocat român din Oradea-mare a scris comitetului central în chestia înființării unui nou despărțământ al „Astrii” cu centrul Oradea-mare. Al doilea, că ne vom permite și în viitor a publica în foaia noastră aceea ce noi aflăm de bine și de interes public, fără a cere prealabila încuviințare a onoratului birou al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român”. Atât.

„Foaia Poporului”. A apărut nr. 32 al „Foi Poporului” cu un cuprins foarte bogat și variat.

În prim-articol se explică poporul însemnătatea reuniunilor și adunărilor noastre culturale, în special „Asociațiunea” și se îndeamnă a lua parte cât de mulți țărani la adunarea dela Deva.

Urmează entrefilele și sub titlul „De peste săptămână” descrierea evenimentelor mai însemnate; mai departe vine programul adunării dela Deva, apoi alți articoli de interes pentru popor și scrisori etc.

Partea economică și partea școlară conțin articoli de specialitate, apoi urmează cronici și știri dela raportorii dela țară, (pe 6 coloane).

Ilustrația: o familie de Eschimoși, cu text explicativ.

Atragem atenția onor. noastre inteligente asupra acestei foi populare, atât de bogate și una dintre cele mai ieftine. O rugăm, ca să o recomande cu insistență poporului și oamenilor dela țară.

„Foaia Poporului” se născuște a lumina în toate direcțiile poporului român și ostenele și silințele ei sunt recunoscute în toate părțile.

Din scrisorile, ce au sosit mai nou la redacția „Foi Poporului” și în cari e lăudată și încurajată, dăm aci următoarea:

Zervești, 4/16 August c.

Acceptând cu mare bucurie mult precuita „Foaia Poporului”, mă ved necesitat a vă aduce cele mai sincere mulțumiri: urând, ca această foaie de mare valoare să corespundă întru toate destinațiunile sublime, convingându-mă personal despre frumousul progres ce-l face pe tot terenul, nu pot recomanda îndestul p. t. publicului cetitor românesc, ca să o îmbrățișeze cu toată căldura, ear d-vostre vă doresc tărâ trupească cât și suvietaască, ca cu asemenea zel să lucrați pentru desvoltarea ei ca și până în prezent.

Ioan Jucos,

preot gr.-or. rom.

Fată-bărbat. Poliția din Viena a deținut un ficioară de frumșetă răpitoare, părându-i-se lui purtarea suspectă. La interogator s'a constatat, că deținutul e fată; deja de trei ani umblă în haine bărbătești, ca să evite insolentele bărbatilor, între cari, ca lucrătoare zile, trebuia să-și petreacă zilele. Numele și originea fetei nu s'a putut constata, căci ea nu voește să deie în această privință deslușiri.

Accident. Tramvaiul electric din Timișoara a răsturnat și sfărmat trăsura judeului de tablă Paul Burian și a judeului de tribunal Iosif Apáthy. Burian și-a zdrobit osul sprâncenei drepte și mâinile, Apáthy și-a spart capul; surugul încă a fost grav rănit.

Serată sârbască. Întru sârbarea jubileului de cincizeci ani de activitate literară a poetului Zmaj Jovanovits, Reuniunea de cântări a Sărbilor din Timișoara aranjează deseară o „bosedă” împreună cu reprezentație teatrală.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

ÎNVIERE.

— Roman —

de Leo Tolstoi.

(Urmare, și fine).

LV.

Nekhludov răspunde că se gândise la aceasta, dar că, spre a-și pute realiza planul, toată lumea trebuia să aibă aceleași pluguri și aceiași cai sau, și mai bine, ca toate acestea să fie în comun, și adăuse, că spre a se împlini aceasta trebuiau toți să se înțeleagă.

Nici-odată oamenii dela noi nu se vor înțelege, — declară micul bătrân cu aerul ursuz.

— Lucrul nu e atât de simplu cum s'ar păre, — zise Nekhludov, — și nu numai noi ne gândim la chestiunile acestea. Astfel, e un American, unul numit George. El, eacă ce a iscodit ei, și eu sunt de părerea lui.

— Ești stăpân, poți să faci cum îți place! Vom fi siliți să mergem pe unde vei vrea! — zise bătrânul fără dinți.

Această întrerupere turbură pe Nekhludov. Dar' el descoperi, spre marea lui mulțumire, că nu era singurul, care s'o deplângă.

— Să mă ierți, moș Semeni, lasă-l mai întâi să se-și arete gândul! — zise cu vocea-i groasă, țărânul cu nasu mare, care era fără îndoială înțeleptul grupei.

Nekhludov, însăsinat, începuse să le explice doctrina lui Henry George.

— Pământul nu e al nimănui. El este numai al lui D-zeu, — zise el.

— Așa e. Prea bine! — declarară mai multe glasuri.

Și continuă să explice teoria.

— Ei, eacă un om cu cap, George ala! — zise bătrânul cu barbă răsucită.

— Și, dacă aș vrea și eu să iau pământ? — zise economistul, zimbînd.

— Participarea e slobodă: ia și muncește! — răspunde Nekhludov.

— Ce nevoie ai tu de pământ? Ești destul de bogat și așa! — zise omul de duh.

Astfel se sfîrși discuția. Nekhludov mai repetă odată expunerea proiectului seu, adăugând că nu cerea răspuns imediat, dar că sfătuia pe delegați să se înțeleagă cu ceilalți țărani și să vie apoi să-i aducă răspunsul.

Toți șapte făcură legământ; apoi, sculându-se de pe bancă, se întoarseră în sat. Multă vreme Nekhludov auzi pe

drum sunetul vocilor lor, însuflețit și vi-brător.

Și până seara echoul discuțiilor lor răsuna la urechile lui.

A doua zi țărânii nu lucrară.

Toată ziua au petrecut-o deliberând asupra propunerii barinului. Dar' deliberările rămaseră fără rezultat, comunitatea fiind împărțită în două tabere.

Unii susțineau propunerile barinului ca fiind avantajoase și fără pericol.

Alții se încăpăținau să vază într'însele viclenși al căror scop ei nu-l puteau pătrunde, dar' care prin acestea le păreau și mai primejdioase.

Cu toate acestea, a doua zi toți se înțeleaseră să primească condițiunile lui Nekhludov și cei șapte delegați se întoarseră spre a împărți acestuia hotărîrea comunității.

Ceea-ce nu spusese lui Nekhludov, fu că numai ei au făcut pe țărani să se înțeleagă și isbutiseră să le scoată din cap ori-ce teamă de vr'în șiretlic; acești oameni de treabă crezură că au ghicit și nu-și făcuseră un păcat să proclame că barinul făcea toate acestea pentru mântuirea sufletului seu, punându-și în cap să-și ispășească păcatele.

Această explicație a fost cu atât mai iute admisă fiindcă țărânii, dela sosirea lui Nekhludov, erau martori marilor

milostenii pe cari el le făcea la toată lumea.

Nekhludov în adevăr împărțea o mulțime de bani.

Era întâia-oraă când vedea deaproape miseria țărânilor și extrema greutate pe care o aveau, ca să trăiască, în condițiunile nouă în cari se aflau. Și, știind că era necumintesc lucru pentru el să se lipsească de bani, nu se putea împedea să-i deie, cu atât mai viros, că tocmii ridicase dela Kurminskoie o sumă destul de mare, pentru vânzarea unei păduri și pentru un rest din venitul seu.

Și, de cum s'a spus că barinul dădea bani la toți câți îi cereau, o lume de săraci, mai cu seamă femei, începuse să vină să-l găsească, din toată regiunea, ca să-i ceară ajutor.

Nekhludov era tare încurcat, neștiind cui să deie și temându-se ca să nu meargă aceasta la infinit. Nu se simțea în stare să nu deie bani unor oameni cari îi cereau și cari, cel puțin, îi păreau că au deopotrivă trebuință. Și, banii i-se sfîrșiau și cerșitorii continuau să se îmbulzească. Un singur mijloc i-se oferea spre a eși din această situație: să plece. Astfel se hotărî să o facă, cât mai repede cu putință.

În ultima zi a șederei sale, el se urcă în apartamentele răposatelor sale mătuse, spre a trece în revistă obiectele cari mai rămăneau. În cutia de jos

a unui dulap de lemn de trandafir, împodobit cu sertare în bronz ciselat, descoperi un pachet de scrisori vechi și, printre ele, o fotografie care reprezenta o grupă așezată dinaintea casei. Erau acolo Sofia Ivanovna, Maria Ivanovna, Nekhludov, în uniformă de student, și Katioș. Dintre toate obiectele pe cari le avea casa, Nekhludov nu luă decât scrisorile și această fotografie. Restul, mobile, tablouri, picturi și tapete, el le cedă morarului care avea gusturi de lux și care făgăduise economului o sumă zdravănă dacă va isbuti să capete el toate aceste lucruri mai ieftin.

El le avu și mai ieftin de cum și-le-ar fi putut închipui.

Și, Nekhludov, amintindu-și din nou sentimentul de regret pe care îl încercase la Kurminskoie la gândul datoriei de a renunța la proprietățile sale, din nou se întrebă cu mirare: cum putuse să încerce un astfel de sentiment?

El nu mai încerca acum decât o delicioasă impresie de liberare, la care se adăuga pentru el farmecul nouității, o impresie la fel cu aceea pe care trebuie să o simtă un explorator când, după ce-a trecut prin niște grele încercări, a descoperit în sfîrșit un pământ nou.

Era învierea lui, definitivă.

Din barbariile gendarmerești. În urma unei certe între țărani Ilie Popa din Gaiul-mic și învățătorul de acolo, învățătorul a cerut să-i repareze onoarea gendarmii, în loc de a-și fi căutat dreptul pe calea legii. Gendarmii au citat pe Ilie Popa la casa comunală, dar la sfatul lui G. Tomici și al lui G. Cadariu, Popa li-a trimis vorbă, că învățătorul se-și caute dreptul la judecătorie, pentru că gendarmia n'are drept de judecată asupra cetățenilor. A doua zi cei trei oameni au fost citați earăși la casa comunală unul câte unul, acolo au fost bătuți, palmuiți și batjocoriți de gendarmi, ear' la urmă silii să inghenuncheze «a în biserică voastră, Români puturoși!» (bűdös oláh). Contra gendarmilor s'a făcut aretare.

Venitele căi ferate. Direcția căilor ferate ale statului în 12 August a transpus cassei centrale 400.000 fl. ca excedent de venit. Prin aceasta din venitele căilor ferate s'au transpus până acum cassei centrale opt milioane florini.

Timbrul extraselor matriculare. Ministrul de interne a dat ordin, ca extrasele matriculare despre numărul copilor, ori lipsa lor, în cas de divorț a soților, să fie provăzute cu timbru de 1 fl., dacă sunt extradate în capitală, în Fiume, ori în orașe cu drept municipal; cele extradate de autoritățile comunelor mici și mari, ori a orașelor cu magistrat, au să fie provăzute cu timbru numai de 50 cr. Prin o altă ordinație dispune, ca extrasele matriculare despre naștere și căsătorie, extradate reuniturilor de ajutorare în cas de morb, respective membrilor lor, spre întrebuintare oficială, au să fie scutite de timbru.

Om viu — la secționat. În comuna Jaz (comitatul Caraș-Severin) flăcăii au înscenat la cărmă o bătaie stranică, din care Pavel Neagu a rămas în nesimțiri pe câmpul de luptă. A eșit la fața locului comisia și constatănd moartea flăcăului l-au dat pe mâna medicilor, ca să-l secționeze. La prima tăietură de cuțit flăcăul a dat un tipet înfiorător. Era numai amețit nenorocit, și înțelepții medici să și grăbiseră să-l taie. A fost luat numai decât în îngrijire medicală și probabil, că va pute fi scăpat de moarte.

Călător escentric. Conte Fontalva, numit consul portuez la Viena, a plecat din Lissabona în Aprilie cu o trăsură trasă de patru cătări. A percurt peninsula pireneică, Franța și Italia-de-nord, și preste muntele St-Bernardin a trecut în Helveția. Alaltăieri a sosit la Zürich. De acolo va percurge nordul Bavariei și trecând prin Salzkammergut și nordul Stiriei va sosi la Viena. Îi însoțesc doi servitori.

Telefon între București și Sofia. Duminecă s'a deschis noua linie ferată bulgară Sofia-Roman-Samovit, așa numită linia transversală. Stațiunea Samovit fiind în dreptul orașului Turnu-Măgurele, noua linie formează o nouă joncțiune între liniile române și liniile bulgare.

Prin Turnu-Măgurele și Samovit se poate călători astăzi din București la Sofia în cincisprezece ore.

Deodată cu deschiderea s'a luat planul de a se înființa pe această linie o legătură telefonică între București și Sofia. La direcția telegrafelor, în București, se lucrează deja la deosebite necesare.

Concurs școlare. Este de ocupat postul de învățător la școala comunală din Borgo-Tiha. Salar 300 fl. și accesoriile. Termin de concurs 4 Septembrie.

Asemenea sunt de ocupat posturile de învățători dela școlile confessionale gr.-or. din: Câmpuri, Certejul-de-jos, Glodgilești (ppresbiteratul Iliei), Libotin, Rogoz (ppresbiteratul Solnocului), Borgo-Bistrița, Blăfalău-de-sus, Blăfalău-de-jos, Galați (ppresbiteratul Bistriței), Bedeleu, Caocova-Jerfi, Mogos-Mamălgani, Muncei, Ocolușul-mic, Pașaga-de-jos. Sălcova-de-jos, Sasa, Valea-Lupșei (ppresbiteratul Lupșei) și Drăguș (ppresbiteratul Avrigului). Salar 300 fl. și accesoriile, parte în bani gata, parte în naturalii. Termin de concurs 30 zile.

Ucis de fulger. Agentul de asigurări I. Necola din Timișoara s'a urcat pe muntele Damogled dela Mohadia. Când a dat să scoboare cătră Peceneica l'a ajuns un vifor și l'a ucis fulgerul.

Imnul și „Rákoczi” în armata comună. Capela militară a regimentului 46 din Seghedin cânta Mercuri seara într-o grădini publică. La mandatul unui oficer de ștab a început să cânte imnul ungureș și apoi marșul lui Rákoczi, pe cari publicul și oficerii le-au ascultat stând în picioare și le-au bisat.

Oaspe distins. Inspectorul de trupe general campestru Ludwig Prinz zu Windisch-Grätz ieri și alaltăieri a petrecut în Sibiul având cuartierul la hotel „Împăratul-Românilor”.

singurul mijloc salin purgativ de efect durabil. Apă plăcută la beut care se capătă pretutindenea.

Știri mărute. Bunsen Robert Wilhelm, mare savant german, unul dintre întemeietorii științelor moderne fizice și chimice, a murit în Heidelberg, în etate de 84 ani.

— Mercuri a fost decapitat în Brünn calfa pantofar Anton Zaoralek, care în 20 Februarie ucisese și jăfuisse pe pantofarul Anton Podrazil.

— Regele Alexandru al Sârbiei din prilejul zilei sale natale a grațiat 117 osândiți.

— Un anume Széler, pe timp de noapte a umblat toate grajdurile din Ciacova și a tăiat coada și coama calilor.

— În Cașovia taurul orașului s'a pus să oprească pe loc trenul. Trenul s'a oprit, dar pentru ca lucrătorii să adune de pe sub roate bucățile din trupul taurului.

— În Eisenkappel (lângă Graz) s'a aprins edificul poștei. A ars în flăcări fiica postaru-lui Fritz.

VIATA SOCIALĂ.

Din Lăpușul-unguresc.

— 15 August n.

Petrecerea de vară ținută în fa- vorul școlii noastre la 6 August st. n. a. c. a succes foarte splendid în toată privința. Ne-au onorat cu prezența oaspeți din depărtări mari, d. e. din Marmăția, din Borgo-Prund și din alte ținuturi în număr așa de mare, încât salonul destina- t pentru petrecere de așa-dată a fost prea mic, cu toate acestea petre- cerea a decurs foarte animată, cu toți ne-am petrecut foarte bine, până la 6 ore dimineața.

Întratul brutto al petrecere e de 185 fl., din care sumă substrăgându-se speșele de 74 fl. și 35 cr., rămân frumoa- sa sumă de 110 fl. și 75 cr., care s'a predat casarului școlii spre ma de- parte administrare.

Cu această ocaziune au binevit a suprasolvi următorii marinimoși doini: George Petrovan, director de bancă 1 fl.; Teodor Medan, funcționar de bacă 50 cr., ambii din Capolnoo-Mănășur. Vasile Muste, pretor emerit și mare proprietar din Corueni 1 fl.; Dumitru Dragoș, paroch din Băuț 1 fl. 50 c.; Ioan Oltean, preot în Sucul-de-sus 1 fl.; Zorobabel Perhața, preot în Kudu 1 fl.; Alexandru Brehar, cancelist regese 50 cr.; Szász Dániel, notar pensionat 1 fl.; Lóy Vilmos, măiestru măsar 1 fl.; George Mașcan senior, cancelist regese 50 cr.; Miklós Albert, pleban rom.-cat. 1 fl.; Dr. Victor Colceriu, medic privat 2 fl.; Lévy György, farmacist 1 fl.; Moldovan Janco, calfă de baltă 40 cr.; Moldovan Ferencz, comis 10 cr., toți locuitorii din Lăpușul- unguresc. Kovács Gyula, preot ev.-ref. din Domokos 1 fl.; Nicolae Pop, preot din Groși 1 fl.; Victor Varna, notar co- munal din Borgo-Prund 1 fl. 50 cr.; Teofil Vlad, jude comunal din Borgo- Prund 1 fl.; Dr. Ioan Fărcaș, avocat din Dej 5 fl.; Ioan Barbul, preot și mare proprietar din Bêrșeu 1 fl. 50 cr.; Teodor Buda, preot gr.-or. din Ungu- reni 1 fl.; Domnișoara Ludovica Si- gartiu din Agrieș 1 fl. Și-a schimbat biletul de bal: Antonie Mureșian, insti- tutor în Băra-Tîrg (Moldova) cu 6 lei și 30 bani. Mult onoraților oaspeți și marinimoșilor contribuitori pe calea pu- blicității le aducem mulțumitele noastre cele mai ferbinți pentru obolul depus pe altarul ficei «Șionului», a școlii noas- tre centrale, unica de același caracter în comitatul Solnoc-Dobăca.

În special rog tinerimea număroasă ce și-a câștigat cunoștințele pregătitoare la această școală, ca și pe viitor să nu pregeteze a se prezenta la petrecerea noastră, ear' celorlalți onorați oaspeți le potfesc din inimă sănătate și tărie, ca și pe viitor să ne putem petrece earăși pe 6 August în Lăpușul-unguresc.

În numele comitetului aranjator:

Teofil G. Grigorescu,
înv. primar.

Producțiunea teatrală din Șinca-veche.

Țeara-Oltului, 15 Aug. n.

Producțiunea teatrală din Șinca-veche, după-cum s'a anunțat, s'a ținut Sâmbătă, în 12 August st. n.

O greșeală s'a făcut dela început, când s'a fixat ziua ținerei producțiunei pe zi de lucru și încă pe Sâmbătă, cea mai nepotrivită pentru publicul dela sate, în special pentru preoți. Această greșeală și-a și arătat efectele ei, căci pe la 7 ore — când conform programului era să se înceapă producțiunea — erau numai diletanții în sală, astfel că pro-ducțiunea numai după 9 ore s'a putut începe.

Public, excepționând pe cei din loc a fost puțin; vre-o trei preoți: Langa din Șercaia, Crișan din Ohaba și Chiș- dea din Șinca-nouă toți cu familiile, cari însă fiindcă în ziua următoare aveau să țină serviciul d-zeese, s'au depărtat după producțiune; notarii Urs din Vad, Pop din Perșani și primarul T. Pop tot din Vad asemenea cu familiile.

Tinerimea a fost mai multă și încă din depărtări mai mari, ca din Cucuila, Comăna, Vineția, Părau, Vad și încă câțiva.

Apropo! Era să uit: mai erau și încă câteva nasuri de-ale lui Israel; Șimși, Goldberger, Șimși ficiorul etc.

Producțiunea, înțeleg teatrul a reu- șit bine, luând în considerare că piesa jucată, — «Smarandita, fata pândarului» de I. Dumitrescu Movilean, — e o piesă grea pentru diletanți.

Și-au interpretat bine rolurile: d-na Fulicea și d-șoara Pop; tot ase- menea domni A. Moldovan, P. Mace- don, T. Pop și I. Moldovan. Cu deose- bire bine și de tot natural a jucat rolul Grecului Kir Andrie studentul E. Aldea.

După producțiunea a urmat jocul. După-cum am amintit mai sus, tinerime a fost multă, dar lucrul naibei, aproape numai de un sex, așa că cele câteva coconite au avut destulă trecere.

Cșărdăș nu s'a jucat și asta a dat pretext jupănașului Goldberger de a se depărta din bună vreme și încă cam mahnit, zicând că el nu poate să mai rămână, dacă nu va urma și cșărdăș.

Astfel a decurs producțiunea din Șinca-veche. Succes material puțin; moral cu atât mai puțin.

Indiferentismul publicului din jur a fost precum aud nu atât pentru timpul nepotrivit, ci a provenit din altă cauză.

Șinca-veche e o comună mare, cu- rat românească, durere însă că ea e condusă de un jidan ca «Șimși», și du- rerea trebuie să fie și mai mare, când aud că are și câțiva Români de tagma lui.

Destul deocamdată!!...

„Reporter”.

Din Ohaba.

Ni-s'a trimis invitarea următoare: Inteligența română din Ohaba și jur, are onoare a invita la producțiunea tea- trală împreună cu joc, ce se va aranja Duminecă, în 27 August st. n. a. c., în grădina școlii române din Ohaba, ear' la cas de timp nefavorabil în salele școlii din loc. Începutul la 6 ore după amiază. Prețul de intrare: de persoană 50 cr., de familie (ă 3 membri) 1 fl. Su- prasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat e destinat în fa- vorul bibliotecii școlare din loc. De încuartirare se în- grijește comitetul. Gardedamele sânt ru- gate a se îngrijii cu victualii.

Programa: I. Cuvânt de deschi- dere de Patr. Marcu, paroch. — II. «Săr- cie lucie», comedie într'un act, de I. Vul- can. — III. «Herșcu Boccegiul», monolog predat de E. Comănescu, inv.

Din Brețicu.

Primim invitare la petrecerea cu dans, ce o va aranja curatoratul bisce- ricesc gr.-cat. din Brețicu, cu ocaziunea sfîntirei școlii nouă, în localul acelei școlae, Duminecă, în 27 August st. n. 1899. Începutul la 6 oare p. m. Prețul intrărei de persoană 80 cr., în familie le persoană 60 cr. Venitul curat e de- tinat în fa- vorul școlii. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Stimulate familii sânt visate la provisiune proprie. Pentru uartire, precum și beuturi bune va fi agrijit.

Din Solca (Bucovina).

Cabinetul de lectură «Sentinelă Po- prului» din Solca are onoare a invita la petrecerea populară împreună cu totu, concert, tombolă și dans, care va ap loc Duminecă, în 15/27 August 1899, la brele 2 p. m. pe «Șipotul din Solca». Intrarea de persoană este 25 cr. Pentru podeni numai 10 cr. Venitul curat este de- tinat pentru susținerea cabinetului și ajutarea unor copii sârmani. Supra- soliri se primesc cu mulțumită și se vor publica în gazete. Costumeuri naționale sânt bine văzute. În cas de timp ne- favorabil petrecerea va avè loc în casele dlunotar T. cav. de Pruncu. Solca, în August 1899.

Pentru comitet:

Miric Bruja, Bogdan Gaina,
assar. preș.

POSTA REDACȚIUNEI.

Aceris. Vine la rind, cât de curând. Ieptul administrațiunei generale. Ii vom fa loc în proximele numere. Siste. Asemenea.

MAI NOU.

Procesul Dreyfus.

Vini s'a continuat cu interoga- torul lui Reguart, care se silește a do- cumenta evinovăția lui Dreyfus. În locul lui abori a luat parte la pertrac- tare ca aprător avocatul Mornard.

Antatorul arestat.

Politidin Doll a arestat pe aten- tatorul cona lui Labori. Numele lui e Glord și (în recunoaștere. El e din departamerl Cotes du Nord și se zice, că e alcoolist. O depeșă mai nouă anunță, că autoritățile se indoeșc, că Glord ar fi entatorul.

Societ. „Andreiu Șaguna”.

Raportul general al comitetului despre activitatea societăței „Andreiu Șa- guna”, cu finea anului 1898/99.

(Urmare).

g) Comisarii consistoriali: 1. Con- ferențe învățătoresți;

h) Dr. D. P. Barcianu, prof. sem.: 1. Cuvânt festiv, rostit cu ocaziunea ani- versărei de 25 ani dela moartea mare- lui «Andreiu»;

i) Dr. P. Șpan, prof.: 1. Treptele formale ale învățământului;

j) Dr. I. Cristea, secretar consist.: 1. Dotațiunea clerului. — 2. Dr. Miron Romanul;

k) Mateiu Voilean, asesor consist.: 1. Testamentul lui E. Gozdu. — 2. Mo- mente memorabile dela alegerea de Me- tropolit la 1898;

l) Dr. I. Blaga, prof. Brașov.: 1. Teoria Dramei;

m) Dr. Popovici, protopresb., Lugoj: 1. Cuvântări bisericesti;

n) N. Togan: 1. Românii la anul 1733;

o) Zanne, inginer șef: 1. Proverbele Românilor;

p) G. Musicescu, prof. Iași: 1. Ana- stasiator (9 fase). — 2. Imnul (concert I). — 3. Melodii naționale. — 4. Rînduiala liturgiei. — 5. Liturgia sf. I. Chrisostom. — 6. Axioane. — 7. Separațiunea ma- trimoniilor.

r) D. I. Șorban, teolog abs.: 1. Me- rinde dela școală. — 2. Jidovul talmu- dist. — 3. Cruzimile Țărului Ioan-cel- Grozav. — 4. Medicina populară. — 5. Cercetări literare de A. Densușan;

s) T. Murgău, inv. în Geoagiul-de- sus: 1. Două opere pentru pian;

t) I. Pușcariu, ped. a. I.: 1. Ode și epode, carmen secul. de Horaț, trad. de Olănescu Asc;

u) Szabó Ferencz, presb. în Beci- cherecul-mare: 1. Világérténelem (7 vol.).

Alte donațiuni. 1. Cartea psalmilor, trad. și explicată după textul masoretic. — 2. Foite alese. — 3. Saltă Române (su- plement la «România musicală»). — 4. Pro- sodische functionen. — 5. «Familia» 1897 și 1898. — 6. «Revista Ilustrată». — 7. «Bi- serica ortodoxă».

b) Jurnalele.

În decursul anului acestuia socie- tatea a primit jurnale parte abonate, parte gratuite.

a) abonate: 1. «Convorbiri lita- rare». — 2. «Foia pedagogică». — 3. «Pa- tria». — 4. «Vulturul»;

b) gratuite: 1. «Telegraful Român». — 2. «Biserica ortodoxă română». — 3. «Biserica și școala». — 4. «Candela». — 5. «Foia diecesană». — 6. «Tribuna». — 7. «Tribuna Poporului». — 8. «Foia Poporului». — 9. «Gazeta Transilvaniei». — 10. «Familia». — 11. «Revista Orăștiei». — 12. «Familia». — 13. «Foia școlă- stică». — 14. «Unirea». — 15. «România Musicală». — 16. «Budapesti Hirlap». — 17. «Tageblatt». — 18. «Néptaníták lapja».

(Va urma).

Tribuna Literară.

Opera română.

Cetim în gazetele din București, că la Teatrul Național de acolo s'au început repetițiile pentru cor din «Iuca de 1 August.

Repetițiile soliștilor vor începe la 1 Septembrie.

Eată personalul artistic al operei ro- mâne pe stagiunea 1899—1900.

D-na Gemma Mezzeti, soprană-dra- matică; d-na Maria Herescu, soprană lirică; d-ra V. Miciora, comprimăra.

D-nii: I. Băjenaru, tenor prim; A. Bărcănescu, tenor secund; P. A. Delian, bariton prim; Aurel Eliade, bariton prim; P. Ghimpeanu, bariton compri- mar; D. Teodorescu, bas prim; Gr. Aleziu, bas secund.

Pe lângă acestia se va mai angaja un prim tenor de forță străin, o prima- donă absolută și o mezzo-soprană tot străine. Cu angajamentul acestor artiști a fost însărcinat dl Fr. Spretino, primul șef al orchestrei.

În timpul stagiunei vor mai debuta d-șoarele Șeinescu și Karbus ca soprane. Corul este compus din 50 de per- soane.

Orchestra numără 56 de persoane. Director al operei a fost delegat din partea ministerului de culte și instruc- țiune dl Eduard Wachmann.

Șef de orchestră și măiestru con- certator dl Fr. Spretino. Dl Josef Neu- wirth este măiestru de soliști, d-nii Tache Popescu și C. Bianchi sânt dirijori de coruri, dl Th. Aslan a rămas director de scenă, dl N. Eliescu regisor și dl G. Di- mitrescu suflor de musică.

Direcțiunea operei a contractat cu diferite celebrități, care se cânte în mai multe opere pe scena teatrului nostru.

Astfel, în luna Noemvrie va cânta celebrul bariton Batistini în trei repre- sentații cu operele Don Juan, Ernani și Favorita.

În Decemvrie va debuta o mare prima-donă, cu care direcțiunea este în tratative pentru a o angaja să joace în Faust, Traviata și Lucia.

În Ianuarie va cânta celebrul ba- riton, compatriotul nostru Dumitru Po- povici. El va juca în Tannhäuser, în Othello și în Rigoletto.

Repertoriul operei a fost stabilit în modul următor:

În Noemvrie, ca opere nouă: Ebreea, Don Juan și Tannhäuser; ca opere vechi: Favorita, Trovatore, Ernani, Car- men și Lucia.

În Decemvrie, ca opere nouă: Neaga, originală de Carmen Sylva; ca opere vechi: Cavaleria, Aida, Faust, Traviata și Lucia.

În Ianuarie, ca opere nouă: Othello, Pagliacci, Rigoletto; ca opere vechi: Lohengrin, Fra-Diavolo, etc.

Stagiunea operei începe la 1 No- emvrie. Prima reprezentație se va da cu Ebreea.

Stagiunea normală se știe că du- rează trei luni, așa că la 31 Ianuarie anul viitor ar trebui să se închidă. În urma intervenției făcute de direcție pe lângă minișter s'a obținut prelungirea stagiunei cu două luni, adică și în lunile Februarie și Martie.

INFORMAȚIUNI.

„Convorbiri Literare”. Apare în Bucu- rești la 15 ale fiecărei luni. Abonamente: pen- tru România și țările locuite de Români pe un an 15 lei; pentru studenți, institutori și învâ- țatori pe un an 12 lei; pentru țările uniunei po- stale pe un an 20 lei. Abonamentele se plătesc înainte. Anul XXXIII, nr. 7 pe luna lui Iu- lie 1899 are următorul cuprins: Brel-Harte: Brown din Calaveras, năvelă, tradusă de I. A. R. — Stef. Orășanu: Recensie: Cronicarii moldo- veni din secolul XVII., de A. V. Gădeu. — Tit. Maiorescu: Scrisori din anul 1850. — Sextil Pușcariu: Din fonologia românească. — Mihail V. Demetrescu: Instituția «Jurătorilor», studiu istoric. — V. Poedanu: Cântec, poezie. — Gh. Silvan: Aleluia, poezie. — Erată.

„Revista Ilustrată”. Apare lunar în Bistrița. Proprietar, editor și redactor respor- sabil Ioan Baciu, preot gr.-cat. în Șoimuș u. p. Șieul-mare (Nagy-Sajó) Transilvania. Abo- namentele se primesc numai pe un an întreg anticipativ solvite. Anul II, broșura 8 pe luna August 1899 are următorul cuprins: Ioan Maio- rescu (biogr. și portret). — Două fete, năvelă, de Cyprian. — O floare, poezie, de Emilan. — A trecut. — Regele Carol și Regina Elisabeta a României (cu portretele). — Săracă înimioară, poezie, de G. Simu. — Puncte fundamentale re- feritoare la magnetism, hipnotism și spiritism. — Cum se fotografăm, de I. Nișu Pop. — Te iubesc, poezie, de T. Șerbănescu. — Sum singur. — Din mitologia plantelor, de popa Grapini. — Poesii populare, de Viorica. — Cronica lunară. — Bibliografie. — Ghicitori. — Posta redac- țiunei.

Ilustrațiuni: Portretele de mai sus. — Ilu- strațiuni din articolul «Cum se fotografăm» și Ziduri vechi din cetatea Sibiului.

La

Abonament lunar

pentru

August st. vechiu

invită

Administrația ziarului „TRIBUNA”.

Apa amară purgativă „Francisc Iosif”.

premiată cu 10 medali de aur și în urmă singură premiată cu marea medalie millenară.

Domnul profesor Dr. Purjesz Zsigmond analisând numita apă zice:

„Apa amară purgativă

„Francisc Iosif”

o întrebuintez totdeauna bucurosi în ca- suri corespunzătoare, de oare-ce efectul ei de obicei se prezintă fără nici o apariție secundară neplăcută.

Cluj, August 1897. [116] 13—25

Prof. Dr. Purjesz Zsigmond m. p.

Se capătă în tot locul.

Direcțiunea în Budapesta.

Cea mai bună cerneală de scris e cerneala-Japan a lui Bayer.

[178] 33—50

Pentru tipar responsabil: Ios Marschall.